

**СТРАТЕГИЈА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ
ОПШТИНЕ МОДРИЧА
2015-2018**

јул, 2015.године

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	4
2. МЕТОДОЛОГИЈА ПРИПРЕМЕ СТРАТЕГИЈЕ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ ОПШТИНЕ МОДРИЧА.....	5
3. СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА ОПШТИНЕ МОДРИЧА СА АСПЕКТА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ.....	8
3.1. Профил општине Модрича.....	8
3.1.1. Географски положај општине Модрича.....	8
3.1.2. Становништво и људски ресурси.....	9
3.1.3. Локална економија.....	9
3.2. образовање одраслих.....	17
3.2.1. Циљне групе образовања одраслих.....	20
3.2.2. образовање одраслих у контексту потреба локалне привреде и запошљавања.....	20
3.2.3. образовање одраслих у контексту самозапошљавања.....	23
4. СТРАТЕШКА УСМЈЕРЕЊА.....	25
4.1. SWOT анализа општине Модрича за област образовања одраслих.....	25
4.2. Стратешка усмјерења образовања одраслих у општини Модрича.....	26
5. ВИЗИЈА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ ОПШТИНЕ МОДРИЧА.....	28
6. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ.....	28
7. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ И ПРИЈЕДЛОЗИ СТРАТЕШКИХ ПРОЈЕКТА И МЈЕРА.....	31
8. АКЦИОНИ ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ У ПЕРИОДУ 2015-2016.....	38

ЛИСТА АКРОНИМА

Android OS: Андроид оперативни систем, 22

АПИФ: Агенција за посредничке, информатичке и финансијске услуге, 9

CMS/Content Management System: Систем за динамичко управљање садржајем, 22

CNC: Computer numerical control, 24

CNC mašine: Нумерички управљане машине, 21

ECDL (European Computer Driving Licence): Европски пројекат стицања информатичких знања и сертификата, 22

Freelancer: слободни сарадник, 21

ИКТ: Информационо-комуникационе технологије, 21

JU SŠC „Jovan Cvijić“ Јавна установа Средњошколски центар „Јован Цвијић“, 6

LST: Локално савјетодавно тијело за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича, 5

NK: Неквалификовани радник, 19

SWOT: Анализа снага, слабости, прилика и пријетњи, 7

UNESCO (The United Nations Organization for Education, Science and Culture): организација Уједињених Нација за образовање, науку и културу, 4

УОО „Centar za cjeloživotno učenje“: Установа за образовање одраслих „Центар за цјеложивотно учење“, 18

1. УВОД

Савремена Стратегија образовања почива на концепту цјеложивотног учења, под којим се подразумева свеукупна активност учења током живота, а с циљем унапређења знања, вјештина и компетенција. Цјеложивотно учење је учење које се одвија у свим животним раздобљима (од ране младости до старости) и у свим облицима (формално, неформално и информално), као континуирани процес који има за циљеве лично задовољство и развој појединца, активно грађанство, друштвену укљученост и запошљивост.¹

У времену брзих промјена и глобалних кретања образовање одраслих, као сегмент у концепту цјеложивотног учења, намеће се као важан елемент конкурентности и основна претпоставка привредног раста и развоја. UNESCO је образовање одраслих дефинисао као скуп процеса учења, формалних и осталих у којем одрасле особе развијају своје способности, обогаћују своје знање и унапређују своје техничке или професионалне квалификације, или их преусмјеравају да би задовољиле своје потребе или потребе својих друштава.

Образовање одраслих се заснива на начелима:

- а) цјеложивотног учења,
- б) рационалног кориштења образовних могућности, територијалне близине и доступности образовања свима, под једнаким условима, и у складу са њиховим способностима,
- ц) слободе и аутономије сваког појединца у избору начина, садржаја, облика, средстава и метода образовања,
- д) стручне и моралне одговорности андрагошких радника,
- е) гаранције квалитета образовне понуде и
- ф) поштовања личности и достојанства сваког учесника у процесу.²

У том смислу, одраслом особом се сматрају лица старија од 15 година, која нису завршила основно образовање, односно лица старија од 18 година која су завршила основно образовање у редовном школовању и друга лица која се образују, а да при томе немају статус ученика или студента.³

Као и већина локалних заједница у Републици Српској и Босни и Херцеговини, општина Модрича је суочена са незапосленосћу која се сматра једним од кључних проблема друштва у овом тренутку. Евидентно је да је проблем незапослености комплексан и да захтјева провођење бројних активности на различитим нивоима и за различите циљне групе. У том смислу, образовање одраслих је област, кроз чије се унапређење, у комбинацији са осталим мјерама, може допринијети рјешавању проблема незапослености.

¹ Стратешка платформа развоја образовања одраслих у контекст цјеложивотног учења у БиХ 2014 – 2020 („Службени гласник БиХ“ број 96/2014)

² Закон о образовању одраслих Републике Српске, члан 3. („Службени гласник РС“, број: 59/09;01/12)

³ Закон о образовању одраслих Републике Српске, члан 5. став а) („Службени гласник РС“, број: 59/09;01/12)

Недостајућа знања и вјештине, односно њихова неприлагођеност потребама тржишта рада, негативно утичу на запошљивост становништва, али и на конкурентност пословних субјеката.

Постојећа знања и вјештине све брже застаријевају и потребно их је непрекидно употпуњавати и/или усавршавати. Данашња тржишта радне снаге захтијевају непрекидно усвајање нових знања и вјештина, те је у том смислу неопходно успоставити систем образовања одраслих на локалном нивоу који ће то омогућити и подржати. Посматрано из тог угла, јасно је да јачање конкурентности људског капитала кроз усвајање нових знања и вјештина, директно јача и конкурентност пословних субјеката.

Локално тржиште рада се тренутно налази у сложеној и специфичној ситуацији. У квантитативном смислу, понуда радне снаге превазилази могућности запошљавања, односно капацитете локалних пословних субјеката. У квалитативном смислу, посматрајући са становишта нивоа квалификација и вјештина које захтјевају пословни субјекти, понуда локалног тржишта рада се не сматра задовољавајућом. У таквој ситуацији, општина Модрича се одредјелила за стратешки приступ развоју образовања одраслих у циљу успостављања локалног система, чије ће основне карактеристике бити: релевантност, флексибилност, ефикасност, ефективност, доступност и одрживост.

2. МЕТОДОЛОГИЈА ПРИПРЕМЕ СТРАТЕГИЈЕ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ ОПШТИНЕ МОДРИЧА

Објавом Одлуке о приступању изради Стратегије образовања одраслих („Службени гласник општине Модрича“ број 1/15), општина Модрича званично је започела процес стратешког планирања у области образовања одраслих. Кључна улога у овом процесу је додијељена Локалном савјетодавном тијелу за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича (у даљем тексту ЛСТ Модрича), које је основано одлуком начелника општине Модрича („Службени гласник општине Модрича“ број 6/14), у складу са Законом о образовању одраслих Републике Српске („Службени гласник РС“ број: 59/09 и 01/12).

ЛСТ Модрича чине представници следећих институција и организација:

- Општина Модрича
- ЈУ Развојна агенција општине Модрича
- УГ „Центар за промоцију европских вриједности ЕУРОПЛУС“
- Синдикална организација општине Модрича
- ЈУ Завод за запошљавање РС – Биро Модрича
- ЈУ СШЦ „Јован Цвијић“ Модрича

Оснивањем ЛСТ Модрича, испуњене су институционалне претпоставке за почетак процеса израде Стратегије образовања одраслих у складу са методологијом која се базирала на партиципативном приступу. Наведене институције и организације су у процесу стратешког планирања образовања одраслих општине Модрича узеле активно учешће.

Методологија припреме Стратегије образовања одраслих општине Модрича 2015 - 2018, заснива се на важећој законској регулативи и осталим релевантним актима, укључујући:

- Закон о образовању одраслих Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 59/09 и 01/12)
- Принципе и стандарде у области образовања одраслих у БиХ („Службени гласник БиХ“, број 39/14)
- Стратешку платформу развоја образовања одраслих у контексту цијеложивотног учења у Босни и Херцеговини за период 2014-2020 („Службени гласник БиХ“, број 96/14)

У складу са наведеном регулативом, изради Стратегије образовања одраслих општине Модрича се приступило како би се одраслим грађанима омогућило образовање и учење током цијелог живота и на тај начин допринијело њиховом личном и професионалном развоју, бољем запошљавању, социјалној укључености и припреми за активан и одговоран живот.

Методологију припреме Стратегије образовања одраслих општине Модрича 2015 – 2018, предложила је Агенција за економски развој града Приједора „ПРЕДА-ПД“, чији је пројектни тим руководио овим процесом уз активно учешће и допринос чланова ЛСТ Модрича. Методологију су значајно одредиле и смјернице дефинисане пројектом „Образовањем до запошљавања у локалној заједници“, који се финансирао средствима ЕУ. Овај пројекат је спровело УГ „Центар за промоцију европских вриједности ЕУРОПЛУС“ у партнерству са Високом пословно-техничком школом Добој и у сарадњи са Заводом за образовање одраслих Републике Српске.

Кључне смјернице поменутог пројекта су биле:

- Стављање образовања одраслих у функцију (само)запошљавања, гдје ће се кроз реализацију планираних пројеката, мјера и активности, унапријеђивати квалификације и компетенције људског капитала у циљу запошљавања, односно покретања сопствених пословних дјелатности (самозапошљавања)
- Идентификација потреба и потенцијала локалних пословних субјеката, са посебним нагласком на кадрове са одговарајућим квалификацијама, односно компетенцијама
- Максимално ослањање на локалне ресурсе и техничке капацитете за стварање услова и извођење програма образовања одраслих, посебно у дијелу практичне обуке
- Развој регионалне сарадње на пољу образовања одраслих кроз размјену информација, сарадњу организатора образовања одраслих и постизање синергије

Дефинисаном динамиком и активностима пројекта „Образовањем до запошљавања у локалној заједници“, одређено је да се процес израде стратегије образовања одраслих спроводи истовремено на подручју три циљне локалне заједнице– Дервента, Добој и Модрича. У складу са методолошким и организационим планом предложеним од стране Агенције „ПРЕДА-ПД“, процес припреме стратегије се одвијао у три (3) фазе.

Прва фаза у припреми Стратегије је била посвећена припреми концепта, односно оквира Стратегије образовања одраслих општине Модрича на основу информација и закључака проистеклих из следећих активности:

- Дефинисање и анализа актуелног законског оквира
- Прикупљање и анализа информација о социо-економским приликама на подручју општине Модрича
- Анализа релевантних активности које на подручју општине Модрича проводе институције и организације – чланови ЛСТ Модрича
- Анализа локалних капацитета и потенцијала за развој и провођење програма образовања одраслих
- Анализа потреба локалног тржишта рада за одређеним профилима радне снаге
- Израда методологије рада ЛСТ Модрича
- Организација радионица са члановима ЛСТ Модрича за припрему концепта Стратегије у општини Модрича (укључујући одређивање визије и мисије, као и SWOT анализе образовања одраслих на подручју општине Модрича)

Уз званичне података из извјештаја релевантних институција и организација, за анализу потреба локалног тржишта рада кориштени су и подаци из два истраживања.

Прво истраживање је проведено у оквиру пројекта УГ „Центар за промоцију европских вриједности ЕУРОПЛУС“, под називом „Центар за цјеложивотно учење“. Методологију истраживања је припремила Висока пословно-техничка школа из Добоја, а само истраживање је проведено од стране УГ Будућност из Модриче. Истраживање је проведено у периоду 1.4 - 30.06.2013. године и односило се на потребе тржишта рада у Модричи, Дервенти и Добоју.

Друго истраживање је организовано од стране општине Модрича и Развојне агенције општине Модрича крајем марта, односно почетком априла 2015. године, с циљем идентификације краткорочних и дугорочних потреба локалне/регионалне привреде за кадровима одређених квалификација и компетенција. Оба истраживања су спроведена путем анкетања, односно директним посјетама локалним пословним субјектима. За анализу потреба локалног тржишта рада, кориштене су и процјене представника организација - чланица ЛСТ Модрича, које су се базирале на познавању карактеристика локалног пословног окружења, али и информација и процјена потреба тржишта рада на регионалном и глобалном нивоу.

Прва фаза припреме стратегије протекла је у интензивној комуникацији између ЛСТ Модрича и пројектног тима, која се одвијала кроз званичне радне састанке организоване на нивоу ЛСТ Модрича и на нивоу индивидуалних чланова ЛСТ Модрича. Комуникација је укључивала и свакодневне контакте и размјену информација. Чланови ЛСТ су активно доприносили реализацији активности предвиђених методологијом израде стратегије, нарочито кроз поменута истраживања и прикупљање релевантних података, свако у домену надлежности институције/организације коју представља. У овој фази је организована и посебна тематска радионица, на основу које су одређене основне поставке стратешког документа и рада ЛСТ Модрича у будућности.

Друга фаза у припреми стратегије је била посвећена укључивању шире групе потенцијалних корисника а у првом реду представника локалне пословне заједнице, окупљене у Фокус групу на приједлог ЛСТ Модрича.

Фокус групи је додјељена улога корективног фактора, која ће са својим приједлозима и запажањима повећати квалитет стратешког документа и степен прилагођености будућих стратешких пројеката, мјера и активности, стварним потребама и могућностима локалне привреде и заједнице.

У циљу прикупљања повратних информација, приједлога и коментара представника привреде организован је и састанак пројектног тима са представницима формиране Фокус групе у Модричи.

На тај начин, локалној привреди је пружена могућност активног учешћа, односно утицаја на планиране стратешке пројекте и мјере у интересу дефинисаних циљних група и страна. На бази проведених активности припремљен је приједлог Нацрта стратегије образовања одраслих општине Модрича 2015 – 2018 и Акционог плана за реализацију стратегије у првих 12 мјесеци.

Трећа (финална) фаза у припреми стратегије је била посвећена презентацији приједлога Нацрта стратегије образовања одраслих општине Модрича 2015 – 2018 и Акционог плана за реализацију стратегије у првих 12 мјесеци у форми јавне расправе организоване од стране локалне управе и ЛСТ Модрича. На основу повратних информација, коментара и приједлога, прикупљених током јавне расправе, усвојен је Нацрт Стратегије образовања одраслих општине Модрича који се у таквој форми упутио Скупштини општине Модрича на званично усвајање у складу са скупштинском процедуром.

3. СОЦИО ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА ОПШТИНЕ МОДРИЧА СА АСПЕКТА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

3.1. Профил општине Модрича

3.1.1. Географски положај општине Модрича

Општина Модрича налази се у сјеверном дијелу Републике Српске и Босне и Херцеговине, у центру Посавине. Заузима површину од 363 квадратна километра, простирајући се на три посебна географска подручја захватајући по мањи дио сваког од њих: мали дио од равнице босанске Посавине, са дијелом долине ријеке Босне, дио од подручја масива планине Вучјака на лијевој обали ријеке Босне и дио од подручја масива планине Требаве на десној страни ријеке Босне. Посебно треба нагласити и значај и географску позицију овог краја као комуникационог раскршћа. Због тога ово шире подручје, коме припада и општина Модрича, има јединствене повољности, какве немају друга подручја у БиХ.⁴

⁴ Стратегија развоја општине Модрича 2010 - 2014

3.1.2. Становништво и људски ресурси

Према прелиминарним резултатима пописа из 2013. године, број становника на подручју општине Модрича је 27.799 што чини 2 % од укупног броја становника на подручју Републике Српске.⁵ Према процјенама из 2008. године нешто мање од половине становништва је градско становништво док други дио или нешто више од половине припада сеоском становништву. Према посљедњем званичном попису из 1991. године, број становника општине Модрича је био 35.413 што је у односу на прелиминарне резултате пописа у 2013. години више за 7.614 становника. На смањење броја становника у односу на 1991. годину утицала су миграциона кретања као посљедица ратних дешавања на подручју општине Модрича.

3.1.3. Локална економија

Статистички подаци о пословним субјектима активним на подручју општине Модрича се базирају на евиденцијама Пореске управе Републике Српске, Одјељења за привреду и друштвене дјелатности општине Модрича и Развојне агенције Модрича.

Према евиденцијама Пореске управе РС с краја 2013 године, на подручју општине Модрича је било регистровано укупно 1668 пословних субјеката (пословни субјекти са сједиштем у Модричи, пословне јединице пословних субјеката са сједиштем у Модричи и пословне јединице пословних субјеката са сједиштем изван општине Модрича). Од наведеног броја 826 су била са статусом правног лица, а 842 са статусом физичког лица (предузетници). Важно је напоменути да су у евиденцији Пореске управе РС евидентирани и субјекти који су неактивни и неодјављени, као и они који су у процесу одјаве.

Према информацијама из Агенције за посредничке, информатиче и финансијске услуге (АПИФ), завршне рачуне за 2013. годину је доставио 251 пословни субјект са регистрованим сједиштем у општини Модрича, од чега 204 правна лица и 47 предузетника. Структура наведених пословних субјеката у општини Модрича према врсти дјелатности за 2013.годину је дата у следећој табели.⁶

⁵ Прелиминарни резултати пописа, друго измијењено издање 2013. године – Републички завод за статистику, Бања Лука 2014. године

⁶ Информација о структури и пословању субјеката привређивања општине Модрича са посебним акцентом на стање запошљавања у 2013. години

Табела 1. Структура пословних субјеката према врсти дјелатности

Р/Б	ДЈЕЛАТНОСТ	Број пословних субјеката из пословног подручја	Ућешће у структури према врсти дјелатности
1.	Пољопривреда	9	3,6
2.	Прерађивачка индустрија	35	13,9
3.	Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом и паром	1	0,4
4.	Снабдјевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине	3	1,2
5.	Грађевинарство	12	4,8
6.	Трговина на велико и мало , поправка моторних возила и бицикла	86	34,3
7.	Саобраћај и складиштење	21	8,4
8.	Угоститељство	6	2,4
9.	Информације и комуникације	2	0,8
10.	Пословање некретнинама	12	4,8
11.	Стручне, научне и техничке дјелатности	7	2,8
12.	Административне и помоћне услужне дјелатности	8	3,2
13.	Образовање	1	0,4
14.	Здравствена заштита и социјални рад	9	3,6
15.	Умјетност, забава и рекреација	9	3,6
16.	Остале услужне дјелатности	30	12
УКУПНО		251	100 %

Структура пословних субјеката у општини Модрича према облику организовања за 2013. годину је дата у сљедећој табели.⁷

⁷ Информација о структури и пословању субјеката привређивања општине Модрича са посебним акцентом на стање запошљавања у 2013. години

Табела 2. Структура пословних субјеката према облику организовања

Р/Б	ОБЛИК ОРГАНИЗОВАЊА	Број пословних субјеката	Учешће у структури према облику организовања
1.	Задруге	3	1,2
2.	Акционарска друштва	9	3,6
3.	Друштво са ограниченом одговорношћу	125	49,8
4.	Јавна предузећа	1	0,4
5.	Јавне и здравствене установе	12	4,8
6.	Друга правна лица	54	21,5
7.	Предузетници	47	18,7
УКУПНО		251	100 %

Према евиденцији Одјељења за привреду и друштвене дјелатности општине Модрича, које је надлежно за регистрацију предузетника, крајем 2014.године на подручју општине је у активном статусу била 392 предузетника.⁸

Табела 3. Број активних предузетничких радњи у општини Модрича

НАЗИВ	ПЕРИОД				
	2010	2011	2012	2013	2014
Број предузетника	495	487	459	401	392

3.1.3.1. Финансијски показатељи

На основу података приказаних у годишњим обрачунима резултата пословања достављених АПИФ-у, пословни субјекти општине Модрича су у 2013.години остварили укупне приходе од 225.195,582 КМ што је 12 % мање у односу на 2012.годину.⁹ Највећи дио укупних прихода у 2013.години односи се на сектор трговине на велико и мало, поправка моторних возила и бицикла са 133.025.918 КМ.

У односу на 2012.годину примјетно је смањење у секторима прерађивачке индустрије (18%) и трговине на велико и мало (12%), у којима је остварено 86,7% укупног прихода.

⁸ Информација о структури и пословању субјеката привређивања општине Модрича са посебним акцентом на стање запошљавања у 2013. години

⁹ Информација о структури и пословању субјеката привређивања општине Модрича са посебним акцентом на стање запошљавања у 2013. години

Смањење укупних прихода примјетно је и у секторима грађевинарства, угоститељства, снабдјевање водом и административних и помоћних дјелатности. При томе, потребно је узети у обзир да наведени сектори учествују у укупном приходу са 3,2%.

У осталим секторима остварен је раст прихода у износу од 25.862.520 КМ. Приходи од осталих сектора чине 10,3% од укупног прихода привреде општине Модрича самим тим њихов раст није могао надомјестити пад прихода у водећим областима.

Највећи пораст раста прихода у односу на 2012.годину биљежи сектор умјестности, забаве и рекреације са 59 %. Преглед броја субјеката по дјелатностима и укупних прихода у 2012/2013 години је представљен у наредној табели (на основу података достављених од АПИФ-а).¹⁰

Табела 4. Структура укупних прихода по дјелатностима у 2013/2012 години у општини Модричи

Р/Б	ОБЛАСТ	Број субјеката	УКУПНИ ПРИХОДИ				ИНД 6/4
			2012	%	2013	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Пољопривреда	9	3.313.421	1,1	4.521.916	1,8	136
2.	Прерађивачка индустрија	34	107.878.745	37,1	88.185.515	34,6	82
3.	Производња и снабдијевање ел.енергијом, гасом..	1	0	0,0	750	0,0	0
4.	Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом	3	2.501.725	0,9	2.446.071	1,0	98
5.	Грађевинарство	13	5.171.815	1,8	4.898.870	1,9	95
6.	Трговина на вел.и мало, поправка моторних возила	86	151.359.492	52,0	133.025.918	52,1	88
7.	Саобраћај и складиштење	21	8.184.089	2,8	8.589.413	3,4	105
8.	Угоститељство	6	339.209	0,1	263.107	0,1	78
9.	Информације и комуникације	2	992.155	0,3	1.308.403	0,5	132
10.	Пословање некретнинама	12	126.533	0,0	129.965	0,1	103
11.	Стручне, научне и техничке дјелат.	7	983.305	0,3	1.023.694	0,4	104
12.	Админ.и помоћне услужне дјелат.	8	598.655	0,2	513.389	0,2	86
13.	Образовање	1	257.809	0,1	305.949	0,1	119
14.	Здравствена заштита и соција.рад	9	7.615.97	2,6	7.670.053	3,0	101
15.	Умјетност, забава и рекреација	9	394.124	0,1	629.245	0,2	160
16.	Остале услужне дјелатности	30	1.387.801	0,5	1.683.324	0,7	121
	УКУПНО	251	291.103.975	100,0	255.195.582	100,0	88

¹⁰ Информација оструктури и пословању субјеката привређивања општине Модрича са посебним акцентом на стање запошљавања у 2013. години

Укупни расходи пословних субјеката за 2013.годину износе 258.835.865 КМ и смањени су за 10% у односу на претходну годину.¹¹

Табела 5. Структура укупних расхода по дјелатностима у 2013/2012 години у општини Модричи

Р/Б	ОБЛАСТ	Број субјеката	УКУПНИ РАСХОДИ				ИНД 6/4
			2012	%	2013	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Пољопривреда	9	3.913.874	1,4	5.404.020	2,1	138
2.	Прерађивачка индустрија	34	107.027.396	37,1	94.020.508	36,3	88
3.	Производња и снабдијевање ел.енергијом, гасом..	1	0	0,0	16.422	0,0	0
4.	Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом	3	2.626.447	0,9	2.368.509	0,9	90
5.	Грађевинарство	13	5.652.788	2,0	5.333.028	2,1	94
6.	Трговина на вел.и мало, поправка моторних возила	86	148.030.761	51,3	129.691.981	50,1	88
7.	Саобраћај и складиштење	21	7.731.501	2,7	7.789.293	3,0	101
8.	Угоститељство	6	402.699	0,1	326.566	0,1	81
9.	Информације и комуникације	2	980.034	0,3	1.289.248	0,5	132
10.	Пословање некретнинама	12	101.801	0,0	107.662	0,0	106
11.	Стручне, научне и техничке дјелатности	7	841.584	0,3	945.574	0,4	112
12.	Админ.и помоћне услужне дјелатности	8	645.321	0,2	570.812	0,2	88
13.	Образовање	1	276.896	0,1	264.595	0,1	96
14.	Здравствена заштита и социјални рад	9	8.444.954	2,9	8.455.010	3,3	100
15.	Умјетност, забава и рекреација	9	352.514	0,1	678.795	0,3	193
16.	Остале услужне дјелатности	30	1.345.069	0,5	1.573.842	0,6	117
	УКУПНО	251	288.373.639	100,0	258.835.865	100,0	90

Од наведеног износа укупних расхода 96,6% односи се на пословне расходе. Највећи дио пословних расхода чини набавна вриједност продате робе (46,8%), ако узмемо у обзир да је трговина најзаступљенији сектор у општини Модрича наведени проценат је очекиван.

На трошкове материјала односи се 26,9% од пословних расхода а на трошкове рада и осталих личних примања 14,5%.

Од укупно 251 пословног субјекта (колико је предало завршне рачуне АПИФ-у), позитиван пословни резултат у 2013.години остварила су 172 субјекта у укупном износу остварене добити од 6.446.333 КМ.

¹¹ Информација о структури и пословању субјеката привређивања општине Модрича са посебним акцентом на стање запошљавања у 2013. години

У односу на претходну годину, оставарена добит је мања за 2%. Највећи дио добити остварили су субјекти из подручја трговине.

Са негативним финансијским резултатом, 2013.годину, завршило је 79 пословних субјеката у износу од 10.098.025 КМ.

Највеће учешће у укупном негативном резултату оставарили су субјекти из подручја прерађивачке индустрије.

3.1.3.2. Стање (не)запослености

Наредном табелом представљени су подаци из евиденције Пореске управе РС о броју запослених, односно подаци из евиденције Завода за запошљавање РС – Биро Модрича за период 31.12.2010 – 31.10.2014.

Табела 6. Стање незапослености у периоду 31.12.2010- 30.12.2014.

Р/Б	НАЗИВ	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	ИНДЕХ.	
		2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9
							(7/3)	(7/6)
1.	Број запослених ¹²	4682	4563	4522	4520	4516	96	100
2.	Број незапослених ¹³	3198	3266	3441	3627	3581	112	99
	Укупна радна снага	7880	7829	7963	8147	8097	103	99

Ако се посматра стање запослености по појединим дјелатностима, највећи значај за локалну економију носе прерађивачка индустрије (29,3 %), предузетничке дјелатности (13,2 %) и трговина (11,0 %). У наредној табели је представљено стање запослености по дјелатностима и полна структура запослених по дјелатностима.

Табела 7. Стање запослености по дјелатностима закључно са 18.06.2015. године¹⁴

РБ.	ДЈЕЛАТНОСТ	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ			%
		Мушки	Женски	Укупно	
1	Предузетничке дјелатности	265	305	570	13.2
2	Некатегорисано	223	136	359	8.3
3	Трговина на велико и на мало; оправка моторних возила, мотоцикла и предмета за личну употребу и домаћинство	337	139	476	11.0
4	Прерађивачка индустрија	604	660	1264	29.3
5	Саобраћа, складиштење и везе	150	28	178	4.1

¹² Пореска управа Републике Српске

¹³ ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске – Биро Модрича

¹⁴ Пореска управа Републике Српске

6	Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	43	27	70	1.6
7	Дјелатност за предузећа ван РС	40	9	49	1.1
8	Финансијско пословање	19	29	48	1.1
9	Активности у вези с некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	45	27	72	1.7
10	грађевинарство	103	5	108	2.5
11	Пољопривреда, лов и шумарство	35	7	42	1.0
12	Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	154	103	257	6.0
13	Здравствени и социјални рад	123	192	315	7.3
14	Образовање	130	233	363	8.4
15	Хотели и ресто	5	8	13	0.3
16	Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом и водом	104	19	123	2.9
17	Вађење руда и камена	1	0	1	0.0
	УКУПНО	2381	1927	4308	100.0

Ако се посматра квалификациона структура незапослених лица на подручју општине Модрича (мај 2015. године)¹⁵, може се уочити доминантно учешће (преко 65 %) неквалификованих и квалификованих радника.

Табела 8. Квалификациона структура незапослених у општини Модрича (мај 2015.)

Р/Б	Степен стручне спреме	Укупан број пријављених лица	Жене	Учешће квалификација у укупној незапослености
1.	Неквалификовани радници	1.121	422	30,92 %
2.	Полуквалификовани и НСС радници	78	31	2,15 %
3.	Квалификовани радници, разних квалификација	1.303	430	35,94 %
4.	Лица са средњом стручном спремом	861	481	23,75 %
5.	Висококвалификовани радници	25	4	0,69 %
6.	Лица са вишом стручном спремом	26	9	0,72 %
7.	Лица са високом стручном спремом	211	129	5,83 %
	УКУПНО:	3.625	1.506	100 %

¹⁵ ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске – Биро Модрича

Занимања која на евиденцији Завода за запошљавање Републике Српске – Биро Модрича имају највећу учесталост (у оквиру одређених нивоа стручне спреме), представљена су наредним табелама¹⁶.

Табела 9. Најучесталија занимања у категорији незапослених квалификованих радника

РБ.	Занимање	Број незапослених (мај 2015)
	Квалификовани радници	
1.	Продавач	259
2.	Аутомеханичар	151
3.	Бравар	108
4.	Возач теретних кола	75
5.	Електричар	68
6.	Кувар	58
7.	Фризер за мушкарце и жене	43
8.	Конобар	42
9.	Столар	41
10.	Металостругар	37

Табела 10. Најучесталија занимања у категорији средње стручне спреме

Р/Б	Занимање	Број незапослених (мај 2015)
	Средња стручна спрема	
1.	Матурант гимназије	129
2.	Економски техничар	115
3.	Електротехничар-енергетичар	104
4.	Пољопривредни техничар	74
5.	Техничар рачунарства	46
6.	Трговински техничар	59
7.	Машински техничар	50
8.	Медицинска сестра-техничар	45

Табела 11. Најучесталија занимања у категорији високе стручне спреме

Р/Б	Занимање	Број незапослених (мај 2015)
	Висока стручна спрема	
1.	Дипломирани (струковни) економиста	29
2.	Професор разредне наставе	19
3.	Дипломирани правник	18
4.	Васпитач у предшколској установи	10
5.	Професор енглеског језика	7
6.	Дипломирани саобраћајни инжењер за друмски саобраћај	6

¹⁶ ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске – Биро Модрича

3.1.3.3. Стратешки правци развоја локалне економије

Развој привреде и стварање повољних услова за нове инвестиције су кључна одређена општине Модрича, што је препознато и кроз стратешке документе усвојене у протеклом периоду. Кроз циљеве и пројекте дефинисане Стратегијом развоја општине Модрича 2010 – 2014. година, јасно је препознат значај привреде за рјешавање (не)запослености, као тренутно највећег друштвеног проблема. Наведена стратегије је највећим дијелом стављена управо у функцију подршке конкурентности локалној привреди, предузетништву и побољшању пословног окружења у границима могућности локалне управе.

На основу горепредстављених статистичких показатеља и процјена локалних институција, стратешким секторима са становишта потенцијала за запошљавање и samozapošljavanje у општини Модрича се сматрају: хемијска индустрија, пољопривреда, индустрија текстила, коже и обуће, грађевинска индустрија, индустрија намјештаја, метална индустрија и туризам.¹⁷

3.2. Образовање одраслих

Законом о образовању одраслих Републике Српске, образовање одраслих је јединствени дио образовног система Републике Српске и има за циљ постизање најмање основног образовања, оспособљавање за запошљавање одраслих лица која немају завршено формално образовање, омогућавање даљег образовања и обуке, односно могућност доквалификације, преквалификације и континуираног стручног усавршавања током цијелог радног вијека и омогућавање образовања и стицања знања и вјештина које одговарају личним способностима, афинитету и животном добу појединца.

Образовање одраслих може бити:

- а) формално
- б) неформално
- ц) информално.

Формално образовање одраслих означава образовни процес који се изводи у образовним установама по програмима основног и средњег образовања прилагођеним потребама и могућностима одраслих. Формално образовање одраслих спроводи се у складу са законима којима се уређују дјелатности основног и средњег образовања, осим у питањима која су уређена законом о образовању одраслих Републике Српске.

Неформално образовање одраслих је организован процес учења и образовања усмјерен ка усавршавању, специјализацији и допуњавању знања, вјештина и способности према дијеловима програма формалног образовања (модулима) и по посебним програмима за стицање знања, вјештина и способности, а који се могу организовати код образовних установа и специјализованих организација, које испуњавају услове према програму који изводе.

¹⁷ Инвестициони сажетак општине Модрича, стр. 4, ЈУ Развојна агенција општине Модрича

Информално учење подразумјева перманентно самообразовање, усавршавање и стицање знања и вјештина ван образовних установа и специјализованих организација образовања одраслих.¹⁸

Успостављање система образовања одраслих није непозната активност за становништво, пословну заједницу и институције општине Модрича. образовање одраслих у Модричи има своју релативно дугу традицију, која почива на тековинама Центра за образовање одраслих основаног 1964. године у склопу Народног универзитета Модрича. Центар за образовање одраслих у Модричи је био један од првих центара оваквог типа на подручју цијеле Босне и Херцеговине. У почетним годинама рада, организација основног образовања за одрасле је била кључна активност центра. До 1974. године више од 800 полазника је успјешно завршило основно образовање у складу са тада важећим плановима и програмима Министарства за образовање СР Босне и Херцеговине. Од 1974. године, Центар започиње са провођењем првих програма обуке за занимања: зидар, тесар, бравар и варилац. Наведене програме успјешно је завршило 240 полазника. Поред наведених програма и обука, центар је у сарадњи са Ауто саобраћајним центром Сарајево проводио обуке за полагање државног испита за возача, коју је завршило 250 полазника.

Тренутни институционални оквир је такав да локални субјекти који имају директан увид у кретања на тржишту рада, имају слабу међусобну комуникацију и координацију неопходну за дефинисање и спровођење политика образовања одраслих. Општина Модрича је оснивањем ЛСТ-а за образовање одраслих и запошљавање показала одређеност побољшању локалног система образовања одраслих.

У овом моменту, ЛСТ Модрича нема одређен финансијски и оперативни оквир дјеловања, и ослања се искључиво на капацитете својих чланица. Ипак, његовим оснивањем је начињен први корак у стварању ефикаснијег локалног институционалног оквира за ову област. Са аспекта функционисања ЛСТ Модрича, врло важно је што већина чланица ЛСТ Модрича проводи одређене активности у циљу развоја образовања одраслих и бољег функционисања тржишта рада (извјештаји о дефицитарним занимањима, професионално информисање незапослених лица, клубови за тражење посла), док је на развоју одређених алата и активности (оперативни оквир рада) и обезбјеђењу финансијских средстава за реализацију конкретних пројеката и мјера, потребно радити у наредном периоду.

Данас се на подручју општине Модрича, програми образовања за одрасле изводе повремено, у условима ограничених финансијских могућности и углавном на неформалан начин (неформални програми образовања одраслих). Са становишта формалног образовања одраслих, тренутно ниједна локална институција нема статус организатора образовања за одрасле. Самим тим, не постоји ниједан локално доступан програм образовања за одрасле кроз који је могуће извршити преквалификацију, доквалификацију и оспособљавање за стицање одређених квалификација, односно знања и вјештина. Средњошколски центар „Јован Цвијић“ је вољан да допринесе развоју образовања одраслих, али располаже са скромним техничким капацитетима за извођење практичне наставе.

Иако се у одређеним локалним пословним субјектима примјењује нова технологија, изражен је и недостататак кадрова на које би се могло ослонити у развоју и извођењу

¹⁸ Закон о образовању одраслих Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 59/09;01/12)

одређених програма који подразумијевају употребу нових технологија. Као једна од могућности за превазилажење уочених препрека је сарадња са свим установама организаторима образовања одраслих активним у окружењу, који могу допринијети развоју образовања одраслих на подручју општине Модрича. Интерес за сарадњу је изражен од стране већег броја установа образовања одраслих, са генералном намјером и сагласношћу да се програми образовања одраслих изводе на подручју општине Модрича (колико то буде могуће са законског и техничког аспекта).

Локално тржиште рада у Модричи има одређене карактеристике и кретања која на директан и индиректан начин утичу на развој образовања одраслих. Општа оцјена је да тренутна понуда радне снаге превазилази тражњу, услед ниског нивоа инвестиција и броја радних мјеста које отвара локална привреда. Међутим, такође је примјетна снажно изражена потреба за одређеним занимањима (нарочито у дјелатностима везаним за индустрију обуће, текстила, намјештаја, грађевинарства, итд.), коју послодавци не могу да подмире на локалном тржишту рада. Разлоге за то треба тражити у неатрактивности понуђених радних мјеста у традиционалним секторима (ниско плаћени послови), али и реалном недостатку кадрова са специфичним квалификацијама, знањима, вјештинама и искуством. У мањем омјеру, присутна је и тражња за занимањима и вјештинама везаним за примјену нових технологија, као што су ЦНЦ технологија и информационо-комуникационе технологије и алати.

Самозапошљавање, односно развој предузетништва, у општини Модрича је такође препознато као могућност за дјелимично рјешавање проблема незапослености. У том смислу, пољопривреда се сматра дјелатношћу са посебно израженим потенцијалом за повећање прихода и запошљавање¹⁹. На име подстицаја развоју пољопривреде, општина Модрича издваја значајна средства на годишњем нивоу (за текућу годину планирани износ је 115.000 КМ), а проводи се и „Програм развоја пољопривреде и села на подручју општине Модрича у периоду 2012 – 2016.

У контексту образовања одраслих, развој предузетништва и пољопривреде су релевантни због генералног недостатка техничких знања и вештина, што је основни предуслов за покретање сопственог бизниса или пољопривредне дјелатности. За пољопривредну дјелатност је од пресудног значаја и уговорени откуп, односно пласман пољопривредних производа, који на подручју општине Модрича није организован. У контексту самозапошљавања, значајне напоре је потребно уложити у промоцију предузетништва и развој предузетничког духа.

Образовање одраслих има растући значај у општини Модрича, али и даље преовладава низак степен информисаности становништва о овој специфичној области. Интерес за програмима образовања одраслих је спорадичан и базира се углавном на потреби формалног стицања одређених квалификација у циљу обављања одређене дјелатности у земљи, а често и у иностранству. Имајући у виду и незавидну економско-социјалну позицију популације незапослених особа, финансијски фактор значајно утиче на њихов интерес за програмима образовања одраслих.

¹⁹ Инвестициони сажетак општине Модрича, стр. 4, ЈУ Развојна агенција општине Модрича

3.2.1. Циљне групе образовања одраслих у општини Модрича

У процесу израде стратегије образовања одраслих општине Модрича, слједеће категорије становништва су дефинисане као циљне групе.

1. Незапослена лица/Активни тражиоци посла, а посебно лица која се сврставају у теже запошљиве категорије

2. Незапослена лица – потенцијални предузетници, која стицањем одређених квалификација и способности повећавају сопствену запошљивост (лица са радним искуством у одређеним индустријским и занатским областима, лица са расположивим ресурсима у пољопривреди, итд.)

3. Запослена лица заинтересована за стицање формалних квалификација за одређена радна мјеста. Према проведеним истраживањима на подручју општине Модрича, око 20 % запослених лица нема тражене квалификације за радно мјесто на којем су тренутно распоређени.²⁰

4. Послодавци и предузетници заинтересовани за унапређење сопствене конкурентности и конкурентности својих кадрова. Истраживања проведена на подручју општине Модрича, показују да 34 % локалних послодаваца сматра да постоји потреба за образовањем одраслих за тренутно запослене особе.²¹

5. Лица без основног образовања и занимања (категорија неквалификованих радника – НК), која чине скоро 31 % (од укупног броја евидентираних незапослених лица на подручју општине Модрича (1.054 лица са завршеном основном школом, 67 лица са незавршеном основном школом).

6. Становништво општине Модрича и шире регије, заинтересовано за унапређење личних знања и вјештина кроз формално и неформално образовање.

7. Жене жртве породичног насиља из Модриче; укупно 243 жене са статусом жртва насиља су током 2014. године користиле услугу савјетовалишта Удружења грађана „Будућност“ Модрича.

3.2.2. образовање одраслих у контексту потреба локалне привреде и запошљавања

У складу са кључним смјерницама, стратегија образовања одраслих се највећим дијелом ставља у функцију побољшања могућности запошљавања у локалним пословним субјектима.

²⁰ Истраживање општине Модрича и ЈУ Развојна агенција општине Модрича март/април 2015.

²¹ Истраживање општине Модрича и ЈУ Развојна агенција општине Модрича март/април 2015.

Истраживања²² која су проведена у процесу припреме стратегије су показала да локални пословни субјекти, а нарочито субјекти активни у прерађивачким дјелатностима, имају изражене краткоочне и дугорочне потребе за кадровима са одређеним квалификацијама, односно знањима и вјештинама.

Битно је напоменути да послодавци на различите начине изражавају потребе за кадровима одређених квалификација и/или компетенција, најчешће у зависности од врсте дјелатности и сложености посла. Најчешће се за дугорочне развојне планове изражавају захтјеви за квалификованом и компетентном радном снагом, док се за краткорочне развојне планове тежиште ставља на способности достизања одређеног нивоа продуктивности на одређеном радном мјесту.

Посматрајући укупно исказане потребе, у 76 % случајева ради се о занимањима, односно пословима за чије се обављање траже квалификовани радници, односно полуквалификовани и неквалификовани радници (који се у процес рада укључују на основу обуке и стеченог искуства на одређеним радним мјестима). Преосталих 24 % се односи на занимања, односно послове за које је потребна минимално средња стручна спрема (ССС-4.степен).

Од укупног броја анкетираних пословних субјеката, 32 % се сусрело са проблемима приликом проналаска кадрова са траженим квалификацијама, односно знањима и вјештинама. Око 37 % локалних пословних субјеката је заинтересовано да активно учествује у организовању практичне наставе у оквиру програма образовања одраслих, што може бити од пресудног значаја у смислу могућег запошљавања полазника наведених програма у случајевима потребе за повећањем производног обима и квалитета.

Око 34 % локалних пословних субјеката је исказало потребу за програмима образовања одраслих, који би се организовали за потребе тренутно запослених особа. Потребни програми образовања одраслих се једним дјелом односе на оспособљавања и стицање квалификација, знања и вјештина за одређена радна мјеста, а другим дјелом на различите програме усавршавања.

Поред локалног нивоа, идентификација перспективних занимања и вјештина се спроводила и на регионалном, односно глобалном нивоу. Због атрактивности занимања и интереса млађих категорија одраслих, посебна пажња је посвећана информационо-комуникационим технологијама (ИКТ).

Са становишта запошљавања, једна од могућности је развој и специјализација локалних кадрова за ИКТ алате, и јачање њихових капацитета за обављање послова преко доступних информационих система (www.yppwork.com , www.еланце.цом , www.фрееланцер.цом , www.ифрееланце.цом), као и развој графичких и веб дизајн рјешења за онлине продају.

Процјењује се да вриједност урађених послова преко ових система прелази више од неколико милијарде евра на годишњем нивоу. Данашњи свијет рада обиљежава све већи број „фрееланце“ послова. У САД је једна од три особе запослена на тај начин, што је више од 42 милиона људи.

Напредне ИКТ технологије, омогућују све лакши рад „онлине“, а ова врста посла често захтјева веома мала улагања.

²² Истраживање општине Модрича и ЈУ Развојна агенција општине Модрича март/април 2015. године и истраживање УГ „Центар за промоцију европских вриједности ЕУРОПЛУС“ из Добоја 1.4.-30.06.2013.

Процјена је да ће услови рада у овој бранши у будућности постајати све флексибилнији, а тржиште глобално.²³

Сљедећа табела даје преглед занимања, односно послова за којима постоји потреба на нивоу локалне привреде и која се сматрају као перспективна у смислу запошљавања. На идентификоване потребе се може одговорити програмима образовања за одрасле, али они тренутно нису у понуди на подручју општине Модрича.

Табела 12. Преглед занимања и послова за којима постоји потреба у локалној привреди

РБ	Пословна активност	Занимања/Послови
1.	Индустрија текстила, коже и обуће	Моделар обуће
		Шивач
		Пеглач
		Механичар на одржавању машина за шивење
		Штепер
2.	Дрвна индустрија и индустрија намјештаја	Тапетар
		ЦНЦ оператер/ЦНЦ програмер
		Лакирер
		Столар намјештаја
3.	Обрада метала	Бравар
		Металостругар
		Миг-маг заваривач
		Тиг заваривач
		ЦНЦ оператер/ЦНЦ програмер
4.	Грађевинска индустрија	Молер
		Грађевински техничар
		Тесар
		Асфалтер
		Помоћни радник
		Руководилац грађевинских машина –багериста
		Руководилац грађевинских машина – краниста
		Армирач
		Зидар
5.	Специфичне потребе локалне привреде	Електричар
		Водоинсталтер
		Трговац
		Аутомеханичар/аудиодијагностичар
		Вулканизер
		Возач са лиценцама
		Фризер
		Портир
Кувар		

²³ Анализа стања и потреба за ИТ кадром у граду Приједору, Агенција за економски развој града Приједора, мај 2015.

6.	Информационо – комуникационе технологије	ЕЦДЛ почетни курс
		ЕЦДЛ основни курс
		ЕЦДЛ напредни курс
		Веб десигн и управљање веб садржајем (ЦМС системи)
		ЦАД/ЦАМ софтвере (Развој производа)
		Графички дизајн (Џорел, Пхотосхоп, Адобе Иллустратор, Адобе ИнДесигн)
		Програмирање – ПХП, Ц, Ц++, Јава, Јаваскрипт, АСП
		Развој апликација у Андроид ОС
		Развој апликација у ИОС

У циљу побољшања конкурентности самих пословних субјеката јачањем капацитета тренутних кадрова, локални послодавци су истакли потребе за одређеним програмима усавршавања, односно стицања недостајућих компетенција. У питању су програми представљени следећом табелом.

Табела 13. Програми потребни за јачање конкурентности кадрова и привреде

РБ.	Програми усавршавања/стицања компетенција
1.	Усавршавања везана за текстил, кројење и шивање
2.	Усавршавање у области рачуноводства и књиговодства
3.	Усавршавање у области информатике и сервисирања рачунара
4.	Усавршавање у области економије
5.	Усавршавање стицањем разних лиценци
6.	Усавршавање електро-техничара
7.	Усавршавање у области руковања машинама
8.	Усавршавање за ватрогасце
9.	Курсеви страних језика (општи и стручни)
10.	Обуке за кориштење специјализованих софтвера
11.	Обуке за развој креативности и иновативности
12.	Обуке за развој менаџерских вјештина
13.	Обуке за развој продајних вјештина
14.	Обуке за развој комуникационих вјештина

3.2.3. Образовање одраслих у контексту самозапошљавања

У одређеном броју случајева, образовање одраслих за занимања, знања и вјештине, које је локална привреда оцјенила потребним, може се посматрати и са становишта могућности покретања сопственог посла, односно самозапошљавања. Стицањем квалификација, знања и вјештина испуњава се један од основних предуслова за обављање одређених пословних дјелатности.

Поред горе наведених потреба локалне привреде, за самозапошљавање су од посебног значаја области пољопривреде и производње хране²⁴.

²⁴ Инвестициони сажетак општине Модрича, стр. 4, ЈУ Развојна агенција општине Модрича

Уз поменуте финансијске подстицаје за развој пољопривреде и усвојени „Програм развоја пољопривреде и села на подручју општине Модрича 2012 – 2016“, битно је напоменути да скоро двије трећине земљишта (62 %) на простору општине Модрича чини пољопривредно обрадиво земљиште (укупно 22.431 м²). С обзиром на годишње производње млијека (4.000.000 литара), меса (600 тона), меркантилне пшенице (6.000 тона), кукуруза (50.000 тона), шљиве (4.000 тона), јабуке (500 тона) и крушке (500 тона)²⁵, процјењено је постојање потенцијала за даљи раст и развој, а тиме и samozapoшљавање. У том смислу посебно је интересантна воћарска производња због присуства локалног прерађивачког капацитета (Крушик д.о.о.).

Општина Модрича оцјенила је улагања у прерађивачке капацитете воћа и поврћа, меса и месних прерађевина, и млијека и млијечних производа као најинтересантније пословне могућности.²⁶

У наредној табели је преглед занимања и послова за које је процјењено постојање одговарајућих потенцијала за повећање прихода и samozapoшљавање.

Табела 14. Занимања и послови из области пољопривреде и производње хране

РБ	Пословна активност	Занимања/послови
1.	Пољопривреда и производња хране	Произвођач расада поврћа и цвијећа
		Пластеничка производња
		Сакупљач самониклог биља, шумских плодова и гљива
		Пекар
		Воћар
		Пчелар
		Сточар
		Прерада воћа и поврћа – Производња хране и пића
		Месар
		Произвођач сира и других млијечних производа

²⁵ Инвестициони сажетак општине Модрича, стр. 4, ЈУ Развојна агенција општине Модрича

²⁶ Инвестициони сажетак општине Модрича, стр. 4, ЈУ Развојна агенција општине Модрича

4. СТРАТЕШКА УСМЈЕРЕЊА

4.1. SWOT анализа општине Модрича за област образовања одраслих

У процесу припреме стратегије, SWOT анализа је била један од алата кориштених за идентификацију свих релевантих околности које имају утицај на процес развоја образовања одраслих на подручју општине Модрича. Овом анализом су са једне стране утврђене снаге и слабости локалне заједнице, а са друге стране пријетње и прилике које долазе из ужег и ширег окружења.

Табела 15. SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Традиција у образовању одраслих базирана на раду бившег радничког универзитета у Модричи • Опређељење општине Модрича за побољшање локалног система образовања одраслих • Успостављено Локално савјетодавно тијело за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича • Добро познавање локалне економије и потреба послодаваца • Доступан кадар и просторни капацитети за извођење стручно-теоријског дијела потенцијалних програма образовања одраслих у оквиру Средњошколског центра Јован Цвијић • Регистрована УОО „Центар за цјеложивотно учење“ заинтересована за успоставу сарадње са локалним предузећима и општином Модрича • Релевантне базе података доступне члановима ЛСТ за потребе планирања политика образовања одраслих • Примјена нових технологија у одређеним локалним пословним субјектима • Споразум о сарадњи у циљу унапређења друштвене бриге и јачање система подршке лицима из тешко запошљивих категорија 	<ul style="list-style-type: none"> • Слаби технички капацитети Средњошколског центра Јован Цвијић за извођење практичне наставе у оквиру могућих програма образовања одраслих • Недостатак кадрова за извођење одређених програма (ЦНЦ оператери, ИТ стручњаци) који подразумијевају употребу нових технологија • Ниједан локални акредитовани организатор образовања одраслих на подручју општине Модрича (основно и средње образовање) • Недоступност програма образовања одраслих на локалном нивоу • Хиперпродукција високо образованих кадрова за занимања друштвеног смјера • Нејасан оперативни оквир за рад/функционисање Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање • Недостатак сталне финансијске подршке образовању одраслих • Ограничени капацитети појединих организација-чланова ЛСТ Модрича за ефикаснији рад са циљним групама (особље оперативно распоређено на друге задатке)
ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Учешће одређених пословних субјеката у образовању у програмима редовног образовања (у дијелу који се односи на практичну наставу) • Успостављање сарадње са организаторима образовања одраслих из 	<ul style="list-style-type: none"> • Слаба сарадња послодаваца по питању размјене информација о потребама за радном снагом (непрецизни подаци о потребним квалификацијама и компетенцијама) • Резервисаност послодаваца према организацији практичне наставе у сопственим

<p>других градова и општина</p> <ul style="list-style-type: none"> • Снажно изражена потреба за образовањем одраслих у одређеним локалним привредним субјектима – дефицитарни кадрови у обућарској, текстилној и другим прерађивачким дјелатностима • Изражена потреба/интерес за новим занимањима/вјештинама, нарочито код млађих категорија (ИКТ алати, ЦНЦ, мехатроника, итд.) • Могућности ангажовања становништва у пољопривреди (доступни природни ресурси) • Самозапошљавање/предузетништво као концепт рјешавања проблема незапослености 	<p>погонима</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мали број радних мјеста која се отварају у локалној привреди (структурна незапосленост), мали број прерађивачких капацитета • Генерални недостатак техничких знања усљед лошег квалитета практичне наставе у редовном образовању и недостатка радног искуства у струци • Неорганизована пољопривредна производња (откуп, пласман) • Ниско плаћена радна снага у прерађивачком сектору • Низак ниво инвестиционе активности • Пасиван однос према самозапошљавању, низак ниво предузетничког духа • Неинформисаност становништва о образовању одраслих • Слаб интерес циљних група за образовање одраслих • Недостатак финансијских средстава за образовање одраслих, поготово за категорије социјално угроженог становништва
--	--

4.2. Стратешка усмјерења образовања одраслих у општини Модрича

Слика 1. Стратешка усмјерења образовања одраслих у општини Модрича

Као закључак проведене социо-економске анализе општине Модрича са становишта образовања одраслих и SWOT анализе, идентификована су три кључна стратешка усмјерења.

Формирањем ЛСТ-а, општина Модрича је створила основу институционалног оквира, са дефинисаним (именованим) институцијама и организацијама – чланицама ЛСТ-а, надлежностима и обавезама (Сл. Гласник општине Модрича 6/2014). Међутим, тренутно дефинисаном оквиру недостају одређени садржаји, како би се у потпуности примјенио у пракси. Под наведеним садржајима се подразумијевају оперативне активности и мјере које ће ЛСТ Модрича предузимати на годишњем и вишегодишњем нивоу, како би испунио своје задатке у складу са датим надлежностима.

Провођењем стратегије образовања одраслих, општина Модрича ће створити институционални оквир за планирање и управљање процесима који су на директан или индиректан начин у вези са образовањем одраслих. Наведени процеси ће обухватити и функционисање локалног тржишта рада, а дјелимично и редовно средње стручно образовање.

Усмјеравајући стратегију према комплетирању локалног институционалног оквира за образовање одраслих, односно примјени оперативних активности, општина Модрича ће на располагању имати параметре који су неопходни за ефикасно планирање и управљање процесима образовања одраслих и кретањима на локалном тржишту рада.

Имајући у виду ситуацију по питању тренутне доступности програма образовања одраслих, неопходно је да стратегија једним дјелом буде усмјерена на повећање доступности циљним групама на подручју општине Модрича, са посебним акцентом стављеним на повећање запошљивости и могућности за samozapoшљавање. У том смислу, ствараће се услови за извођење оних програма образовања одраслих који су у складу са потребама и потенцијалима за запошљавање у локалним пословним субјектима, односно у складу да препознатим потенцијалима за покретање властитог посла (samozapoшљавање).

Захтјевима локалне привреде су у први план истакнути потребан ниво знања и вјештина потенцијаних и тренутно запослених особа, како би се постигла тражена продуктивност. У циљу испуњавања захтјева привреде, код стварања услова за извођење програма образовања одраслих, квалитет ће бити кључни фактор, за чије ће постизање бити неопходни довољно стручни кадрови за теоретску и практичну наставу/обуку, опрема, инфраструктура и остала логистика у складу са конкретном врстом обуке и дјелатности.

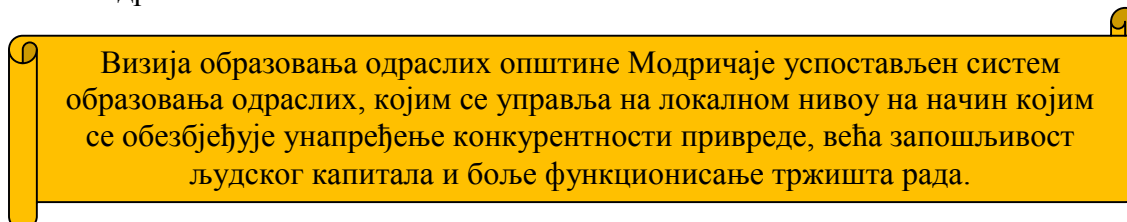
Једнако важно стратешко усмјерење је и побољшање општег локалног оквира на подручју општине Модрича, под којим се подразумијева однос циљних група и осталих субјеката према образовању одраслих, препознавање његовог значаја и обезбјеђење одговарајуће локалне и екстерне подршке. Као што је и уочено у процесу израде SWOT анализе, посебни напори су потребни за мотивацију и информисање циљних група како би препознале сврху похађања програма образовања одраслих.

Изазов ће представљати и ограничене финансијске могућности за похађање програма образовања одраслих, нарочито код незапослених лица. За потребе развоја и спровођења програма образовања одраслих потребно је обезбједити финансијску подршку, првенствено из локалних извора.

Поред буџетских издвајања за ову област, потребно је изнаћи и могућности техничке и материјалне подршке локалних пословних субјеката, који би се базирали и на њиховом интересу за обуку сопствених кадрова, али и потенцијалних будућих запосленика. У циљу побољшања локалног оквира, на располагању су и одређени екстерни извори, под којима се подразумијевају ентитетски програми подршке запошљавању, али и предприсупна средства ЕУ.

5. ВИЗИЈА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ ОПШТИНЕ МОДРИЧА

Сумирајући закључке проистекле из социо-економске анализе са становишта процеса образовања одраслих, SWOT анализе образовања одраслих и начелних стратешких усмјерења, дефинисана је изјава о визији стратегије образовања одраслих општине Модрича 2015 - 2018.

Слика 2. Визија образовања одраслих општине Модрича

Усвојена визија образовања одраслих јасно одређује кључне области у којима се очекује побољшање на подручју општине Модрича.

„Успостављен систем образовања одраслих“ – од изузетног значаја за општину Модрича, нарочито са аспекта тренутног стања образовања одраслих. Јасно је изражена намјера представника најрелевантнијих локалних институција да се развоју образовања одраслих приступи на системски начин, заснован на реално процјењеним потребама локалне привреде и циљних група.

„Управљање на локалном нивоу“ – потврда одређености локалних институција за проактиван приступ и преузимање одговорности, уз максимално коришћење доброг познавања локалних прилика као кључне гаранције за ефективно и ефикасно планирање и спровођење активности образовања одраслих.

„Унапређење конкурентности привреде“ – разумијевање значаја стицања квалификација и нових знања и вјештина за одржање тренутног нивоа конкурентности, односно раст и развој локалних пословних субјеката.

„Већа запошљивост људског капитала“ – разумијевање значаја програма образовања одраслих за стицање одговарајућих квалификација, знања и вјештина, чиме се побољшавају могућности запошљавања и samozapoшљавања лица из категорија циљних група.

„Боље функционисање тржишта рада“ – смањење несклада између понуде и потражње радом у квантитативном и квалитативном смислу.

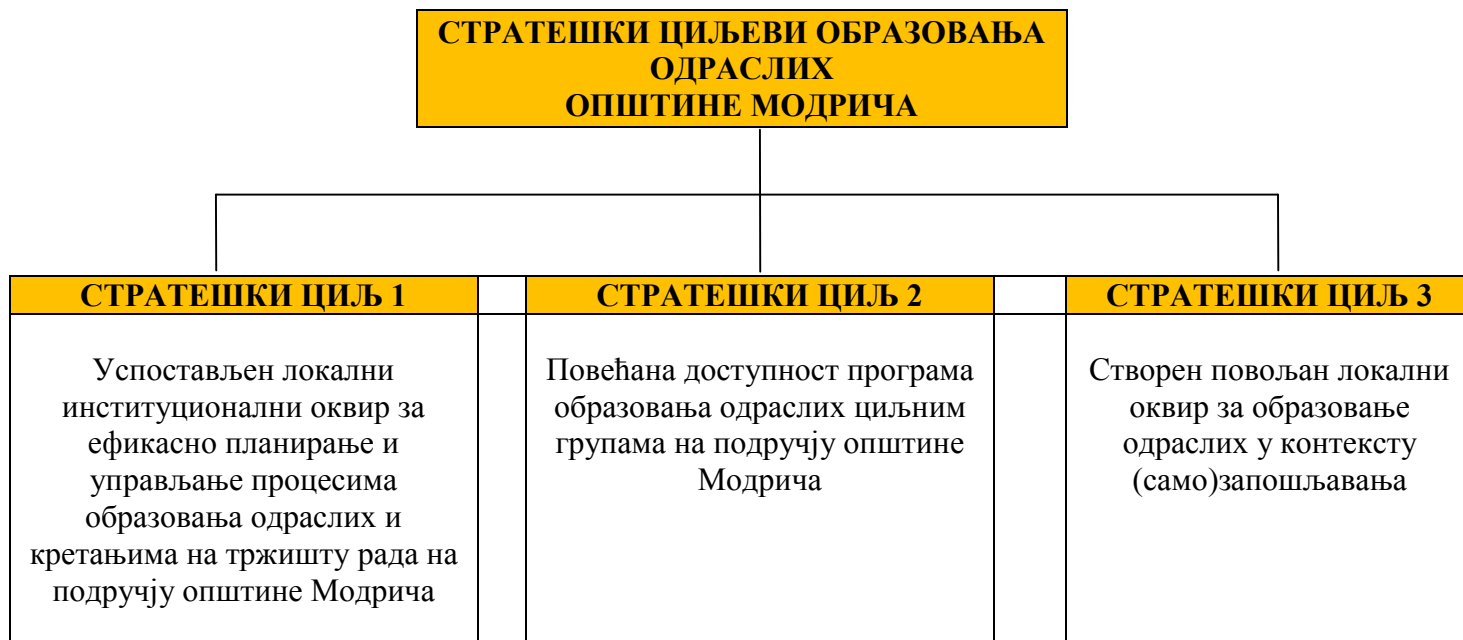
6. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Стратешки циљеви образовања одраслих општине Модрича су дефинисани на бази два основна елемента усвојена од стране ЛСТ Модрича током припреме стратешког документа.

Први елемент се односи на кључне методолошке смјернице које су одређене пројектом „Образовањем до запошљавања у локалној заједници“. Овим смјерницама је у

први план истакнута намјера повећања шанси за запошљавање и самозапошљавање, на бази краткорочних и дугорочних потреба локалних пословних субјеката и потенцијалних предузетника. Смјерницама је одређено и да се процес стратешког планирања базира на реалним претпоставкама и могућностима, максимално узимајући у обзир локално доступне ресурсе и капацитете, али и отворене могућности сарадње на регионалном нивоу.

Други елемент на основу којег су одређени стратешки циљеви су претходно дефинисана визија образовања одраслих општине Модрича, проистекла из проведеног процеса стратешког планирања, односно рада ЛСТ Модрича.

Слика 3. Стратешки циљеви образовања одраслих општине Модрича

Стратешки циљ 1 : Успостављен локални институционални оквир за ефикасно планирање и управљање процесима образовања одраслих и кретањима на тржишту рада на подручју општине Модрича

Општина Модрича је кроз формирање ЛСТ Модрича направила први корак према постизању овог стратешког циља, јер су најрелевантније локалне организације и институције активно укључене у ово тијело, са опште дефинисаним надлежностима и задацима. У том смислу, следећим кораком у правцу постизања овог циља се може сматрати и одлука општине Модрича да стратешки планира развој образовања за одрасле на локалном нивоу. Постављени стратешки циљ ће бити постигнут у потпуности спровођењем пројеката и мјера дефинисаним у стратешком документу.

Успостављање локалног институционалног оквира подразумијева и доношење стратешке одлуке о начину на који ће се образовањем одраслих управљати на подручју општине Модрича, укључујући и могућност формирања Центра за образовање одраслих. Партнерство кључних локалних и регионалних социјалних партнера у области образовања одраслих и запошљавања ће бити проширено и унапређено.

Ово се нарочито односи на представнике пословне заједнице, чија ће заступљеност у партнерству бити повећана како би се интензивирало учешће ове социјалне групе у активностима посвећеним дефинисању политика образовања одраслих и запошљавања. Функционисање ЛСТ Модрича ће бити стандардизовано на бази развијене и примјењене методологије рада која ће се спроводити на годишњем и вишегодишњем нивоу. Успостављање сарадње ЛСТ Модрича са сличним тијелима из окружења, кроз коју ће се вршити трансфер знања и искустава, отвориће нове могућности за унапређење локалног оквира. У складу са дефинисаним стратешким циљем, и интерни капацитети институција и организација из ЛСТ Модрича ће бити ојачани за извођење специфичних оперативних активности.

Стратешки циљ 2 : Повећана доступност програма образовања одраслих циљним групама на подручју општине Модрича

У процесу припреме стратегије утврђено је да пословни субјекти који послују на подручју општине Модрича, имају краткорочне и дугорочне потребе за кадровима са одређеним стручним квалификацијама, знањима и вјештинама. Потребе су изражене у секторима, односно дјелатностима, које за економију општине Модрича имају стратешки значај. Релевантност специфичних дјелатности на подручју општине Модрича, процјењена је и са аспекта могућности samozapošljavanja, тако да је за испуњење овог стратешког циља, између осталог планирано стварање услова за извођење конкретних програма образовања одраслих по појединим дјелатностима. На тај начин циљним групама ће се учинити доступним образовни програми за стицање знања и вјештина за које је утврђена потреба на локалном нивоу (zapošljavanje), односно за које постоји потенцијал за покретање властитог посла (samozapošljavanje). У процесу стварања услова за извођење конкретних програма образовања одраслих, пажња ће бити посвећена и потреби јачања локалних капацитета. Искуства средина у којима је достигнут одређени ниво квалитета и доступности програма образовања одраслих, показују да посебну пажњу треба посветити селекцији наставног кадра и његовом усавршавању у областима андрагогије и стручним темама везаним за конкретну дјелатност, односно предмет обука. Недостатак специфичних знања везаних за нове технологије се може превазићи организацијом специјалистичких обука и тренинга, кроз које ће се обезбједити локални стручни кадар на који ће се моћи ослањати у будућности. С тим у вези, услови за извођење програма образовања одраслих на подручју општине Модрича ће се стварати узимајући у обзир и ове потребе.

У стварању предуслова за извођење и само извођење програма образовања одраслих, квалитет и локална доступност циљним групама ће бити основне водиле. То значи да ће се програми образовања одраслих конципирати на начин да се у потпуности могу изводити на подручју општине Модрича, уз максимално ослањање на локалне капацитете са неопходним нивоом квалитета. Систем образовања одраслих општине Модрича ће бити отворен и опредјељен за сарадњу са свим организаторима образовања одраслих у ужем и ширем окружењу који су заинтересовани да, уважавајући горе наведене претпоставке (у мјери у којој то одређени законски прописи дозвољавају), понуде програме образовања одраслих на подручју општине Модрича.

Стратешки циљ 3 : Створен повољан локални оквир за образовање одраслих у контексту (само)запошљавања

Када је у питању савремени концепт образовања одраслих, може се рећи да су општина Модрича, али и шире окружење, у почетној фази развоја, коју карактерише неразумијевање, неповјерење и слабо изражен интерес циљних група. Међутим, оно што се може узети као чињеница је да се без одговарајућих знања и вјештина, а често и квалификација за одређена занимања, у савременој економији, тешко може очекивати повећање запошљивости људског капитала. Поједностављено, нереално је очекивати да ће послодавци, а поготово домаћи и страни инвеститори, своје пословање базирати на радној снази, у чије образовање и практичну обуку треба уложити значајно вријеме и ресурсе. Понуда локалног система образовања одраслих треба да се базира на реалним потребама, процјенама и претпоставкама, како би локалном становништву омогућила стицање релевантних знања и вјештина, које у крајњем случају може повећати њихове могућности за запошљавање и samozapoшљавање. У том смислу, реализација стратегије образовања одраслих ће подићи свијест циљних група и осталих заинтересованих страна о значају области образовања одраслих, што је важна претпоставка за креирање повољног локалног оквира.

Постизање овог стратешког циља ће се огледати у финансијској и техничкој подршци коју ће локална заједница, на челу са локалном управом, обезбједити за потребе развоја образовања одраслих, директно и/или у комбинацији са одређеним подстицајима за запошљавање и samozapoшљавање. Уз обезбјеђење подршке са локалног нивоа, потребно је имати у виду и могућности обезбјеђења финансијске и техничке подршке из екстерних извора, под којим се подразумевају ентитетски и државни програми и средства подршке, ресурси међународних организација, програма и пројеката, а посебно ЕУ средства Инструмента предприступне помоћи (ИПА).

7. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ И ПРИЈЕДЛОЗИ СТРАТЕШКИХ ПРОЈЕКТА И МЈЕРА

За постизање претходно наведених стратешких циљева, неопходно је одредити и испунити низ оперативних циљева, а све кроз реализацију конкретних пројеката и мјера. Однос стратешких и оперативних циљева је представљен графичким приказом (Слика 4). Преглед планираних стратешких пројеката и мјера је представљен табеларно (Табела 16).

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1
Успостављен локални институционални оквир за ефикасно планирање и управљање процесима образовања одраслих и кретањима на тржишту рада на подручју општине Модрича

ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 1.1	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 1.2	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 1.3
Креирати партнерство кључних локалних и регионалних социјалних партнера	Развити и усвојити методологију (инструменте) за планирање политика, програма и пројеката из области образовања одраслих на годишњем и вишегодишњем нивоу	Ојачати капацитете организација/чланова ЛСТ-а за планирање и развој образовања одраслих

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2
Повећана доступност програма образовања одраслих циљним групама на подручју општине Модрича

ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 2.1	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 2.2	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 2.3
Створити услове за извођење програма образовања одраслих на локалном нивоу	Унаприједити техничке и кадровске капацитете за образовање одраслих	Креирати партнерства/сарадњу са заинтересованим организаторима образовања одраслих

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3
Створен повољан локални оквир за образовање одраслих у контексту (само)запошљавања

ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 3.1	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 3.2	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉ 3.3
Повећати свијест о значају образовања одраслих	Обезбједити финансијску и техничку подршку локалне заједнице (само)запошљавању	Обезбједити финансијску и техничку подршку из екстерних извора

Слика 4. Оперативни циљеви образовања одраслих општине Модрича

Табела 16. Преглед планираних стратешких пројеката

Стратешки циљеви	Оперативни циљеви	Пројекти и мјере	Потенцијални ²⁷ носиоци пројеката и мјера
<p>Стратешки циљ 1.</p> <p>Успостављен локални институционални оквир за ефикасно планирање и управљање процесима образовања одраслих и кретањима на тржишту рада на подручју општине Модрича</p>	<p>Оперативни циљ 1.1.</p> <p>Креирати партнерство кључних локалних и регионалних социјалних партнера</p>	1.1.1. Припрема плана пројекта за формирање Центра за образовање одраслих општине Модрича	Развојна агенција општине Модрича
		1.1.2. Јачање капацитета пословних удружења активних на подручју општине Модрича	Развојна агенција општине Модрича
		1.1.3. Формирање Фокус групе за образовање одраслих од представника локалних организатора образовања	Општина Модрича
		1.1.4. Успостављање сарадње и умрежавање Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича са сродним организацијама и тијелима	Сви чланови ЛСТ Модрича
		1.1.5. Успостављање редовне/обавезне комуникације и размјене података између чланова Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича	Општина Модрича
	<p>Оперативни циљ 1.2.</p> <p>Развити и примјенити методологију (инструменте) за планирање политика, програма и пројеката из области образовања одраслих на годишњем и вишегодишњем нивоу</p>	1.2.1. Планирање и реализација истраживања/анализе локалних привредних кретања	Општина Модрича,
		1.2.2. Планирање и реализација истраживања/анализе потреба локалне привреде за кадровима	Општина Модрича, ЈУ 333РС – Биро Модрича
		1.2.3. Планирање и реализација истраживања/анализе професионалних одређења ученика завршних разреда средњих школа	ЈУ СШЦ Јован Цвијић
		1.2.4. Планирање и реализација истраживања/анализе преференција и афинитета незапослених лица за образовање одраслих и (само)запошљавање	ЈУ 333РС – Биро Модрича, Организације цивилног друштва
		1.2.5. Планирање и реализација истраживања/анализе на тему перспективних занимања и вјештина за нове програме образовања одраслих	Организације цивилног друштва или специјализовани правни субјекти
		1.2.6. Спровођење компаративне анализе за истраживања/анализе од (1.2.1. до 1.2.5.)	Општина Модрича

²⁷ У спровођењу планираних пројеката и мјера учествују све институције и организације – чланице ЛСТ Модрича. У циљу ефикасне расподјеле посла и одговорности, за сваки предлођени пројекат и мјеру се именује институција и организација која ће имати статус носиоца (водећег партнера) у оперативном смислу.

		1.2.7. Израда Акционог плана образовања одраслих	Општина Модрича
		1.2.8. Развој локалних база података (платформе за упоредне анализе) за планирање развоја и реализације процеса образовања одраслих	Специјализовани правни субјекти
	Оперативни циљ 1.3 Ојачати капацитете организација/чланова ЛСТ-а за планирање и развој образовања одраслих	1.3.1. Обука чланова ЛСТ за припрему и провођење статистичких истраживања (основе статистичких истраживања) те електронску обраду и анализу података	Организације цивилног друштва или специјализовани субјекти
		1.3.2. Организација студијске посјете примјерима добре праксе образовања одраслих	Организације цивилног друштва или специјализовани субјекти
		1.3.3. Обука чланова ЛСТ из области пројектног менаџмента (Методологија управљања пројектним циклусом)	Развојна агенција општине Модрича
		1.3.4. Обука чланова ЛСТ на тему развоја курикулума за програме образовања одраслих	Организације цивилног друштва или специјализовани субјекти
Стратешки циљ 2. Повећана доступност програма образовања одраслих на подручју општине Модрича	Оперативни циљ 2.1. Створити услове за извођење програма образовања одраслих на локалном нивоу	2.1.1. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области кожарске, обућарске и текстилне индустрије	Развојна агенција општине Модрича
		2.1.2. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области дрвне индустрије и индустрије намјештаја	Развојна агенција општине Модрича
		2.1.3. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области металне индустрије	Развојна агенција општине Модрича
		2.1.4. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области пољопривреде и производње хране	Развојна агенција општине Модрича
		2.1.5. Стварање предуслова за извођење и извођење програма о образовања одраслих за занимања из области грађевинске индустрије	Развојна агенција општине Модрича
		2.1.6. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих према специфичним потребама локалне привреде	Развојна агенција општине Модрича
		2.1.7. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)	Развојна агенција општине Модрича
	Оперативни циљ 2.2. Унаприједити техничке и кадровске капацитете за образовање одраслих	2.2.1. Организација семинара и стручних оспособљавања/усавршавања из области андрагогије за организаторе образовања одраслих (актуелне и потенцијалне)	Организације цивилног друштва или специјализовани субјекти
		2.2.2. Пројекат опремања мултифункционалне/мултимедијалне сале за теоретску и практичну наставу	Општина Модрича
		2.2.3. Организација стручних обука – Тренинга за тренере (ТзТ)	Организације цивилног

			друштва или специјализовани субјекти
		2.2.4. Набавка лиценцираних софтвера и опреме за реализацију програма образовања одраслих	Општина Модрича
	Оперативни циљ 2.3. Креирати партнерства са заинтересованим организаторима образовања одраслих	2.3.1. Успостављање/побољшање сарадње са организацијама и установама које се баве организовањем програма образовања одраслих	Општина Модрича
		2.3.2. Успостављање/побољшање сарадње са локалних пословним субјектима заинтересованим за учешће у реализацији програма образовања одраслих (посебно у дијелу практичне наставе)	Општина Модрича
Стратешки циљ 3. Створен повољан локални оквир за повезивање процеса образовања одраслих и (само)запошљавања	Оперативни циљ 3.1. Повећати свијест локалног становништва и заинтересованих страна о значају образовања одраслих	3.1.1. Онлине промоција образовања одраслих у Модричи (у оквиру постојећих званичних страница чланова ЛСТ Модрича)	Сви чланови ЛСТ Модрича
		3.1.2. Организација инфо дана на тему образовања одраслих (једном годишње)	ЈУ 333 РС – Биро Модрича
		3.1.3. Припрема електронских и штампаних инфо материјала о актуелним програмима образовања одраслих у Модричи	Развојна агенција општине Модрича
	Оперативни циљ 3.2. Обезбједити финансијску и техничку подршку локалне заједнице (само)запошљавању	3.2.1. Планирање буџетске позиције за финансирање процеса везаних за развој и реализацију програма образовања одраслих на подручју општине Модрича	Општина Модрича
		3.2.2. Израда базе података корисника средстава финансијске подршке за образовање одраслих	Општина Модрича
	Оперативни циљ 3.3. Обезбједити финансијску и техничку подршку из екстерних извора	3.3.1. Информисање представника релевантних домаћих државних и међународних институција, организација, програма и пројеката о активностима посвећеним образовању одраслих на подручју општине Модрича	Сви чланови ЛСТ Модрича
		3.3.2. Припрема и кандидовање пројеката на тему образовања одраслих доступним домаћим и међународним програмима и фондовима	Сви чланови ЛСТ Модрича
		3.3.3. Активно заговарање финансирања локалних и регионалних пројеката намјењених образовању одраслих	Сви чланови ЛСТ Модрича
		3.3.4. Информисање локалних пословних субјеката о потенцијалним екстерним изворима финансирања пројеката образовања одраслих и (само)запошљавања	Сви чланови ЛСТ Модрича

8. АКЦИОНИ ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ У ПЕРИОДУ 2015 – 2016

Акциони план провођења стратегије образовања одраслих је припремљен за период првих 12 мјесеци дефинисаног стратешког периода 2015 – 2018.

У питању је план који има оперативни карактер и садржи информације о:

- Стратешким пројектима и мјерама које ће бити реализоване
- Временској динамици спровођења пројеката и мјера
- Организацијама и институцијама – носиоцима активности
- Процјењеним вриједностима планираних пројеката и мјера
- Очекиваним исходима планираних пројеката и мјера са индикаторима

По истеку првих 12 мјесеци реализације стратегије образовања одраслих, односно акционог плана 2015 – 2016. ЛСТ Модрича ће извршити евалуацију постигнутих резултата и припремити Акциони план за наредни годишњи период.

Табела 17. Очекивани исходи циљева са индикаторима

Стратешки циљеви	Оперативни циљеви	Очекивани исходи са индикаторима
Стратешки циљ 1. Успостављен локални институционални оквир за ефикасно планирање и управљање процесима образовања одраслих и кретањима на тржишту рада на подручју општине Модрича	Оперативни циљ 1.1 Креирати партнерство кључних локалних и регионалних социјалних партнера	<ul style="list-style-type: none"> • Припремљена документација за формирање Центра за образовање одраслих Модрича • Представници локалне привреде укључени у чланство ЛСТ Модрича • Размјена информација са ЛСТ из окружења • Одржано минимално 4 годишња састанка ЛСТ Модрича
	Оперативни циљ 1.2 Развити и примјенити методологију (инструменте) за планирање политика, програма и пројеката из области образовања одраслих на годишњем и вишегодишњем нивоу	<ul style="list-style-type: none"> • Проведена методологија у складу са усвојеним приручником за рад ЛСТ • Идентификовани програми образовања одраслих са потенцијалима за (само)запошљавање • Припремљен Акциони план реализације стратегије образовања одраслих за наредни годишњи период
	Оперативни циљ 1.3 Ојачати капацитете организација/чланова ЛСТ-а за планирање и развој образовања одраслих	<ul style="list-style-type: none"> • ЛСТ Модрича самостално припрема и спроводи пројекте развоја образовања одраслих

Стратешки циљ 2. Повећана доступност програма образовања одраслих на подручју општине Модрича	Оперативни циљ 2.1. Створити услове за извођење програма образовања одраслих на локалном нивоу	<ul style="list-style-type: none"> • Минимално 5 локалних програма образовања одраслих доступно на локалном нивоу • Минимално 60 полазника успјешно похађало локалне програме образовања одраслих
	Оперативни циљ 2.2. Унаприједити техничке и кадровске капацитете за образовање одраслих	
	Оперативни циљ 2.3. Креирати партнерства са заинтересованим организаторима образовања одраслих	<ul style="list-style-type: none"> • Успостављена сарадња са минимално 3 образовне институције на активностима образовања одраслих
Стратешки циљ 3. Створен повољан локални оквир за повезивање процеса образовања одраслих и (само)запошљавања	Оперативни циљ 3.1. Повећати свијест локалног становништва и заинтересованих страна о значају образовања одраслих	<ul style="list-style-type: none"> • Повећан број захтјева и упита за програмима образовања одраслих на подручју општине Модрича
	Оперативни циљ 3.2. Обезбједити финансијску и техничку подршку локалне заједнице (само)запошљавању	<ul style="list-style-type: none"> • Усвојена буџетска линија СО Модрича намјењена развоју и (су)финансирању локалних пројеката и програма образовања одраслих
	Оперативни циљ 3.3. Обезбједити финансијску и техничку подршку из екстерних извора	<ul style="list-style-type: none"> • Пројекти и мјере планиране „Стратегијом образовања одраслих у општини Модрича 2015 – 2018“ понуђене за (су)финансирање и техничку подршку према минимално пет (5) институција/ организација/пројеката

Табела 18. Акциони план 2015-2016 / Пројекти и мјере

РБ	Акциони план 2015 – 2016; Пројекти и мјере	Потенцијални носиоци пројеката и мјера
1.	1.1.1. Припрема плана пројекта за формирање Центра за образовање одраслих општине Модрича	Развојна агенција општине Модрича
2.	1.1.2. Јачање капацитета пословних удружења активних на подручју општине Модрича	Развојна агенција општине Модрича
3.	1.1.4. Успостављање сарадње и умрежавање Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича са сродним организацијама и тијелима	Сви чланови ЛСТ Модрича
4.	1.1.5. Успостављање редовне/обавезне комуникације и размјене података између чланова Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича	Општина Модрича
5.	1.2.1. Планирање и реализација истраживања/анализе локалних привредних кретања	Општина Модрича
6.	1.2.2. Планирање и реализација истраживања/анализе потреба локалне привреде за кадровима	Општине Модрича, ЈУ 333РС – Биро Модрича
7.	1.2.3. Планирање и реализација истраживања/анализе професионалних одређења ученика завршних разреда средњих школа	ЈУ СШЦ „Јован Цвијић“
8.	1.2.4. Планирање и реализација истраживања/анализе преференција и афинитета незапослених лица за образовање одраслих и (само)запошљавање	ЈУ 333РС – Биро Модрича , Организације цивилног друштва
9.	1.2.5. Планирање и реализација истраживања/анализе на тему перспективних занимања и вјештина за нове програме образовања одраслих	Организације цивилног друштва или специјализовани правни субјекти
10.	1.2.6. Спровођење компаративне анализе за истраживања од 1.2.1. до 1.2.5.	Општина Модрича
11.	1.2.7. Израда Акционог плана образовања одраслих	Општина Модрича
12.	1.3.1. Обука чланова ЛСТ за припрему и провођење статистичких истраживања (основе статистичких истраживања) те електронску обраду и анализу података	Организације цивилног друштва или специјализовани правни субјекти
13.	1.3.3. Обука чланова ЛСТ из области пројектног менаџмента (Методологија управљања пројектним циклусом)	Развојна агенција општине Модрича
14.	1.3.4. Обука чланова ЛСТ на тему развоја курикулума за програме образовања одраслих	Организације цивилног друштва

15.	2.1.1. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области кожарске, обућарске и текстилне индустрије	Развојна агенција општине Модрича
16.	2.1.2. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области дрвне индустрије и индустрије намјештаја	Развојна агенција општине Модрича
17.	2.1.3. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области металне индустрије	Развојна агенција општине Модрича
18.	2.1.4. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања и послове из области пољопривреде и производње хране	Развојна агенција општине Модрича
19.	2.1.5. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих за занимања из области грађевинске индустрије	Развојна агенција општине Модрича
20.	2.1.6. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих према специфичним потребама локалне привреде	Развојна агенција општине Модрича
21.	2.1.7. Стварање предуслова за извођење и извођење програма образовања одраслих из области информационо-комуникационих технологија (ИКТ)	Развојна агенција општине Модрича
22.	2.3.1. Успостављање/побољшање сарадње са организацијама и установама које се баве организовањем програма образовања одраслих	Општина Модрича
23.	2.3.2. Успостављање/побољшање сарадње са локалним пословним субјектима заинтересованим за учешће у реализацији програма образовања одраслих (посебно у дијелу практичне наставе)	Општина Модрича
24.	3.2.1. Планирање буџетске позиције за финансирање процеса везаних за развој и реализацију програма образовања одраслих на подручју општине Модрича	Општина Модрича
25.	3.2.2. Израда базе података корисника средстава финансијске подршке за образовање одраслих	Општина Модрича

Табела 19. Акциони план 2015-2016 / Временски план

Акциони план 2015 – 2016; Пројекти и мјере	2015 – 2016 година											
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.1.1. Припрема плана пројекта за формирање Центра за образовање одраслих општине Модрича												
1.1.2. Јачање капацитета пословних удружења активних на подручју општине Модрича												
1.1.4. Успостављање сарадње и умрежавање Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича са сродним организацијама и тијелима												
1.1.5. Успостављање редовне/обавезне комуникације и размјене података између чланова Локалног савјетодавног тијела за образовање одраслих и запошљавање општине Модрича												
1.2.1. Планирање и реализација истраживања/анализе локалних привредних кретања												
1.2.2. Планирање и реализација истраживања/анализе потреба локалне привреде за кадровима												
1.2.3. Планирање и реализација истраживања/анализе професионалних опредјељења ученика завршних разреда средњих школа												
1.2.4. Планирање и реализација истраживања/анализе преференција и афинитета незапослених лица за образовање одраслих и (само)запошљавање												
1.2.5. Планирање и реализација истраживања/анализе на тему перспективних занимања и вјештина за нове програме образовања одраслих												
1.2.6. Спровођење компаративне анализе за истраживања од 1.2.1. до 1.2.5.												
1.2.7. Израда Акционог плана образовања одраслих												
1.3.1. Обука чланова ЛСТ за припрему и провођење статистичких истраживања (основе статистичких истраживања) те електронску обраду и анализу података												

ЛИСТА ТАБЕЛА

Табела 1. Структура пословних субјеката према врсти дјелатности.....	10
Табела 2. Структура пословних субјеката према облику организовања.....	11
Табела 3. Број активних предузетничких радњи у општини Модрича.....	11
Табела 4. Структура укупних прихода по дјелатностима у 2013/2012 години у општини Модричи.....	12
Табела 5. Структура укупних расхода по дјелатностима у 2013/2012 години у општини Модричи.....	13
Табела 6. Стање незапослености у периоду 31.12.2010.-31.10.2014.....	14
Табела 7. Стање запослености по дјелатностима закључно са 18.06.2015. године ²⁸	14
Табела 8. Квалификациона структура незапослених у општини Модрича (мај 2015.).....	15
Табела 9. Најучесталија занимања у категорији незапослених квалификованих радника.....	16
Табела 10. Најучесталија занимања у категорији средње стручне спреме.....	16
Табела 11. Најучесталија занимања у категорији високе стручне спреме.....	16
Табела 12. Преглед занимања и послова за којима постоји потреба у локалној привреди.....	22
Табела 13. Програми потребни за јачање конкурентности кадрова и привреде.....	23
Табела 14. Занимања и послови из области пољопривреде и производње хране.....	24
Табела 15. SWOT анализа.....	25
Табела 16. Преглед планираних стратешких пројеката.....	33
Табела 17. Очекивани исходи циљева са индикаторим.....	36
Табела 18. Акциони план 2015-2016 / Пројекти и мјере.....	38
Табела 19. Акциони план 2015-2016 / Временски план.....	40

ЛИСТА СЛИКА

Слика 1. Стратешка усмјерења образовања одраслих у општини Модрича.....	26
Слика 2. Визија образовања одраслих општине Модрича.....	28
Слика 3. Стратешки циљеви образовања одраслих општине Модрича.....	29
Слика 4. Оперативни циљеви образовања одраслих општине Модрича.....	32

²⁸ Пореска управа Републике Српске

